

За підсумками 57-ї серії засідань Генеральної Асамблеї ВОІВ

Цьогорічна серія засідань Генеральної Асамблеї Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) відзначилася великою активністю української делегації, очолюваної заступником Міністра економічного розвитку і торгівлі України (МЕРТ) Михайлом Тітарчуком. Детально про підсумки роботи представників державної системи правової охорони інтелектуальної власності (ІВ) України в Женеві розповідає учасник делегації, Генеральний директор Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» (Укрпатент) Андрій Кудін.

— Андріє В'ячеславовичу, чому участь у засіданнях Генасамблеї ВОІВ є важливою для розвитку сфери ІВ в Україні?

— Щороку восени в Женеві проводиться засідання керівних органів ВОІВ:

Генеральної Асамблеї, Координаційного комітету та Асамблей держав — учасниць Союзів, адміністративні функції яких виконує організація. Це глобальна платформа для зустрічі фахівців, які відповідають за розвиток сфери інтелектуальної власності на національному рівні; сюди запрошують керівників патентних відомств країн світу, представників профільних міністерств. На сесіях підсумовують результати функціонування ВОІВ за рік, що минув, обговорюють стратегічні напрями її розвитку. Участь делегації України в роботі зазначених органів надає можливість безпосередньо долучитися до регулювання діяльності ВОІВ, успішно відстоювати інтереси держави в галузі інтелектуальної власності на міжнародному рівні, сприяє ефективній реалізації державної політики у зазначеній сфері. Окрім засідань, захід передбачає



Заступник Міністра економічного розвитку і торгівлі України Михайло Тітарчук та Генеральний директор Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності» Андрій Кудін

проведення робочих зустрічей з партнерами й представниками зарубіжних країн.

— **У чому відмінність між цьогорічною серією засідань Генасамблеї й попередніми?**

— Цього року дуже насиченим був графік робочих зустрічей — ми мали змогу долучитися до міжнародного діалогу з представниками 17 країн: КНР, Франції, Іспанії, Аргентини, Чилі, Бразилії, Мексики, Індії, Туреччини, Грузії, Польщі, Білорусії й Казахстану. Під час зустрічей від імені МЕРТ були підписані меморандуми про співробітництво у сфері ІВ зі Скандинавським патентним інститутом, Відомством з патентів і торговельних марок Турецької Республіки, Відомством з патентів та торговельних марок Королівства Іспанія; обговорено наміри підписати меморандуми про взаєморозуміння з представниками патентних відомств багатьох інших країн у рамках офіційних робочих візитів до нашої держави. Додатково з представниками країн Латинської Америки було обговорено можливість укладання Угоди щодо прискореного патентного діловодства (Patent Prosecution Highway). Розвиток співпраці у сфері ІВ та обмін досвідом із зарубіжними колегами є дуже важливими для побудови інноваційного середовища. Можна сміливо стверджувати, що можливість спілкування та інформаційної співпраці на рівні делегацій ми використали якнайкраще, і це сприятиме розширенню кола партнерів України у сфері інтелектуальної власності на міжнародній арені найближчим часом.

— **Яких зрушень удалося досягнути в рамках співпраці України з ВОІВ?**

— По-перше, підписано програму співробітництва між Україною та ВОІВ на наступні два роки. Це забезпечить активізацію відповідних проектів, з-поміж яких Національна стратегія розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні й Національний проект з політи-

ки в галузі інтелектуальної власності в університетах і наукових установах України; посилення роботи зі створення в Україні центрів з підтримки технологій та інновацій; створення Національного навчального центру з інтелектуальної власності.

Другий важливий пункт української програми — це затвердження Укрпатенту як Міжнародного пошукового органу (МПО) та Органу міжнародної попередньої експертизи (ОМПЕ) з продовженням повноважень до 31 грудня 2027 року. Відповідні угоди підписано під час нашої зустрічі з Генеральним директором ВОІВ Френсісом Гаррі.

Також у рамках процесу європейської інтеграції Україною під час засідань Генеральної Асамблеї ініційовано перехід з регіональної групи «Кавказ, Центральна Азія і Східна Європа» до групи країн Центральної Європи та Балтії.

— **Які переваги надають статуси МПО й ОМПЕ патентному відомству?**

— Статуси МПО та ОМПЕ — це перелусім підтвердження відповідності Укрпатенту високим міжнародним стандартам, один з компонентів підвищення довіри з боку іноземних інвесторів. Міжнародний пошуковий орган (the International Searching Authority (ISA)) — це, за визначенням ВОІВ, одне з найбільших світових патентних відомств. Статус передбачає більш ефективне й ґрунтовне проведення експертизи та пошуків за національними та міжнародними патентними заявками в усіх галузях техніки; постійне підвищення технічної





кваліфікації експертів, їхню участь у курсах з навчання роботи з пошуковими системами EPOQUENet, STN, в інших курсах, які проводяться Європейським патентним відомством (ЄПВ), та в семінарах і заходах, які організуються ЄПВ та ВОІВ.

Укрпатент відповідає мінімуму вимог РСТ, які були необхідні для продовження призначення українського відомства органом МПО/ОМПЕ, що дозволяє йому надавати послуги з проведення пошуку та експертизи як вітчизняним заявникам, так і заявникам з інших держав — учасниць РСТ. Перш за все це стосується країн Східної Європи, у перспективі — Латинської Америки.

Укрпатент постійно модернізує свої внутрішні автоматизовані системи та електронні інформаційні ресурси — і вони стають більш доступними для користувачів. Підприємством проведено значну роботу щодо створення сучасного безпаперового середовища шляхом розробки/упровадження системи електронного подання заявок (e-filing). Статус МПО/ОМПЕ дозволяє Укрпатенту підтримувати регулярні контакти та здійснювати обмін знаннями з провідними патентними відомствами, брати участь в удосконаленні та гармонізації процесу пошуку й експертизи.

Як Міжнародний орган РСТ Укрпатент забезпечує безоплатний доступ до

електронних послуг для вітчизняних і іноземних заявників, сприяє більш широкому використанню та популяризації системи РСТ у регіоні, зокрема поширенню таких систем, як eРСТ, eSearchCore, та отримує можливість залучати іноземні кошти для розвитку.

— Що означає наявність статусу МПО/ОМПЕ у національного органу експертизи для України в цілому?

Продовження строку призначення Укрпатенту як МПО/ОМПЕ має велике значення для системи ІВ в Україні, оскільки сприяє імплементації схваленої Президентом України Стратегії сталого розвитку «Україна — 2020», одним з пріоритетів якої є популяризація України у світі як країни високих технологій та інновацій, яка забезпечує їх внесок у процес розвитку та використовує отримані результати для досягнення національних цілей.

Затвердження статусів МПО/ОМПЕ також сприяє виконанню положень актів Кабінету Міністрів України: Середньострокового плану пріоритетних дій Уряду до 2020 року, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року, Плану пріоритетних дій Уряду на 2017 рік, затвердженого розпорядженням Кабінету Міністрів України від 3 квітня 2017 року; забезпечує розвиток сфери ІВ як важли-

вого елемента національної інноваційної системи та бази інноваційної економіки держави, позитивно впливає на місце України в рейтингу Глобального інноваційного індексу.

Нагадаю, що в Глобальному інноваційному індексі 2017 Україна посідає 50-е місце. Участь України в системі МПО дозволяє уникати затримок у процесі розгляду міжнародних заявок, поданих за процедурою РСТ; сприяє: спрощенню роботи іноземних патентних відомств завдяки наданню звіту про міжнародний пошук, підготовленого Укрпатентом; розвантаженню інших відомств МПО; збільшенню кількості заявок, поданих за процедурою РСТ; надходженню інвестицій в економіку України та створенню нових робочих місць; зміцненню міжнародної репутації Укрпатенту як середнього за розміром відомства інтелектуальної власності завдяки здатності справлятися з частиною міжнародного робочого навантаження.

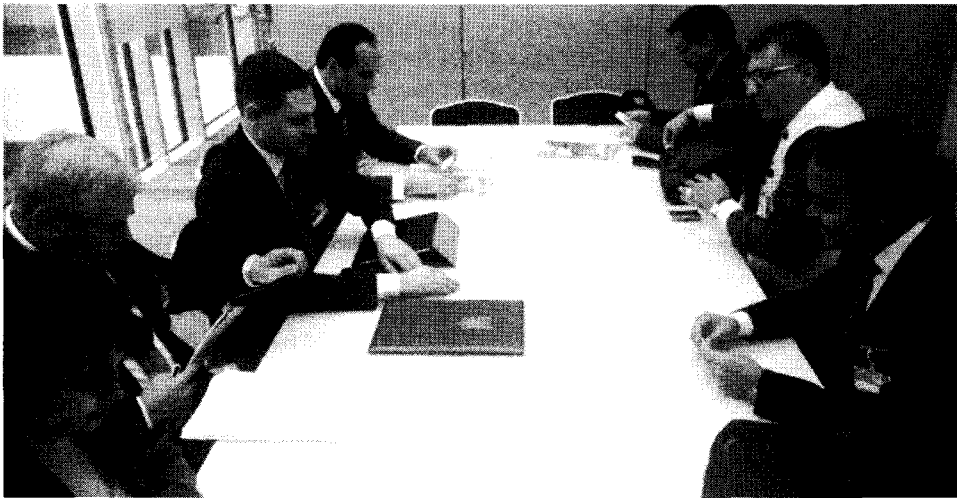
— Яка частка заявок, поданих в Україні, опрацьовується відповідно до процедури РСТ?

— Україна є учасницею Договору про патентну кооперацію (який діє з 19 червня 1970 року) з 25 грудня 1991 року. У рамках цього договору у 2016 році у світі подано понад 230 тис. міжнародних заявок. У період з 1992 до 2016 року в

Україні зареєстровано понад 73,3 тис. патентів на винаходи. З них майже 21,7 тис. патентів видано на основі заявок, поданих відповідно до процедури РСТ. У 2016 році до Укрпатенту надійшло близько 4 тис. заявок на винаходи, серед яких приблизно 40% становили заявки, подані відповідно до процедури РСТ. У 2016 році, як і в попередні роки, найбільш високу активність проявляли зарубіжні заявники зі США, Швейцарії, Німеччини, Франції, Великобританії, Японії, Люксембургу, Нідерландів, Італії та з Російської Федерації. Кількість заявок, що надійшли з цих країн, становить майже 79% від загальної кількості заявок, поданих відповідно до процедури РСТ. У 2016 році 1628 заявок у рамках процедури РСТ вступили в Україні в національну фазу. У 2016 році відомство-одержувач отримало і розглянуло 153 міжнародні заявки, подані національними заявниками. Загальна ж кількість експертиз, які проводять експерти Укрпатенту за рік, становить 3,9 тис.

— Які вигоди несе заявникам статус МПО/ОМПЕ?

— Отримавши статуси МПО й ОМПЕ, Укрпатент розпочав надання послуг, для отримання яких раніше заявники змушені були звертатися до відомства Російської Федерації або до ЄПВ. Ідеться про міжнародний пошук, додат-





ковий міжнародний пошук та міжнародну попередню експертизу. Діяльність Укрпатенту як МПО й ОМПЕ дозволяє заявникам зрозуміти цінність свого патенту вже на ранній стадії розгляду заявки, а в разі позитивної реакції ринку – швидко та з незначними витратами отримати патент.

Під час міжнародної попередньої експертизи можна вносити зміни до міжнародної заявки й підтримувати діалог з експертом, щоб висунути найвагоміші аргументи на захист винаходу та якнайкраще підготувати заявку до розгляду в різних національних патентних відомствах. З точки зору громадськості очевидною є й низка інших переваг: більша доступність системи РСТ для користувачів, які бажають подати патентну заявку українською мовою; стимулювання досліджень та інновацій шляхом збільшення привабливості й доступності міжнародної охорони для винахідників, університетів і компаній, особливо малих та середніх підприємств; інформування про зацікавленість заявника в укладенні ліцензійної угоди, що може стати ефективним засобом реклами та пошуку потенційних ліцензіатів; можливість отримати або купити ліцензію.

Підкреслю, що вартість зазначених послуг в Укрпатенті значно нижча порівняно з іншими МПО.

— Які ще активності варто відзначити в роботі української делегації на 57-й серії засідань Генеральної Асамблеї ВОІВ?

— Фахівці з української делегації взяли участь у засіданнях кожної з 21 Асамблеї держав-членів, долучившись до розгляду 31 пункту порядку денного. Детальну інформацію про роботу можна отримати на офіційному веб-сайті Укрпатенту та офіційній сторінці в соцмережі Facebook. Головне досягнення делегації, на мій погляд, – це успішна презентація України як надійного партнера для інших учасників міжнародної патентної системи. Незалежна патентна система України з 1991 року накопичила великий досвід у сфері патентного пошуку та експертизи, що надає нашій країні відчутні переваги перед багатьма іншими. Активна діяльність у сфері міжнародного патентування є логічним наслідком розвитку національного закладу експертизи, основним завданням якого є надання високоякісних послуг заявникам. Виклики, які окреслив у вступній промові Генеральної Асамблеї Генеральний директор ВОІВ Френсіс Гаррі, – прискорення світових темпів інноваційного зростання та перспективи розвитку патентної системи у світі сучасних технологій – повною мірою стосуються й України. Рівень попиту на послуги сфери інтелектуальної власності у глобальному вимірі постійно підвищується, тому нам доведеться докласти значних зусиль, щоб Україна залишалась у цьому тренді, забезпечуючи зростання економіки, підвищення конкурентоспроможності вітчизняних розробок та підтримку інновацій у регіоні й за його межами.